

13 april 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

[naam],
geboren op [datum], overlijdensdatum onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve
Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 oktober 2011. Op 19 december 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht).

Op 2 april 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is samen met zijn echtgenote [naam] verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. T.A. Hekster.

Namens de Congregatie is verschenen [naam], Provinciaal Overste.

2. De klacht

2.1. Klager verbleef van september 1957 tot november 1963 op het juvenaat [naam] in [plaats]. Aangeklaagde was in voornoemde periode groepsleider op het juvenaat. Hetgeen waar klager over klaagt is hem in het schooljaar 1960/1961 op het juvenaat overkomen.

Aangeklaagde zei regelmatig na de maaltijd dat de jongens 's avonds welkom bij hem waren als ze met hem ergens over wilden praten, over problemen, of als ze gewoon niet konden slapen. Op een gegeven moment maakte klager daar gebruik van.

Op een avond is hij naar de chambrette van klager in de hoek van de slaapzaal gegaan. Klager mocht op het bed van aangeklaagde zitten.

Op een gegeven moment trok aangeklaagde klager overeind, drukte hem tegen zich aan en begon klager te tongzoenen. Klager schrok daar ontzettend van. Aangeklaagde ging met zijn hand in de pyjamabroek van klager en pakte zijn penis. Klager wilde dat niet en zei in een opwelling dat er iets niet goed was met zijn penis om aangeklaagde zo te weerhouden van verdere actie. Klager had een te nauwe voorhuid. Aangeklaagde pakte de penis van klager en trok toen de voorhuid met kracht terug. Op dat moment stopte aangeklaagde met aanraken en dergelijke.

Klager hecht eraan om uitdrukkelijk naar voren te brengen dat hij meent dat het misbruik moet worden geduid als verkrachting.

Begin jaren negentig kwam klager aangeklaagde op straat tegen; klager heeft aangeklaagde toen aangesproken. De eerste reactie van aangeklaagde was dat hij zei: “Ik ben vroeger seksueel misbruikt”, waarna aangeklaagde op de opmerking van klager dat hij dat ook met hem had gedaan zijn seksueel misbruik van klager ontkende en weg liep.

2.2. De gevolgen van het misbruik voor het verdere leven van klager zijn zonder meer ernstig te noemen. Tot op de dag van vandaag ondervindt klager veel problemen die hij toeschrijft aan het misbruik. Meer in het bijzonder geeft hij aan dat hem veel levensvreugde is afgepakt. Zijn eigenwaarde is aangetast en hij heeft veel tijd, energie en geld moeten stoppen in zijn genezing.

Het misbruik heeft ook ernstige gevolgen gehad voor het arbeidsverloop van klager. Klager heeft het arbeidsproces vroegtijdig moeten verlaten. Hij was toen 51 jaar oud. Klager schrijft dit voor een groot deel toe aan het misbruik en ziet zich daarin gesteund door bijvoorbeeld de medisch specialist [naam], zenuwarts. Klager was volledig uitgeput en kampte met psycho-somatische klachten. Het heeft klager veel verdriet gedaan dat hij niet meer kon werken. Dat doet nog steeds pijn, want hij hield van zijn werk. Ook heeft dit financiële consequenties gehad.

Het ergste vindt klager dat aangeklaagde zijn vertrouwen heeft geschonden en zijn onschuld heeft aangetast. Aangeklaagde heeft misbruik gemaakt van zijn kwetsbaarheid en heeft zijn seksualiteit beschadigd. Dat aangeklaagde het misbruik niet heeft toegegeven en om die reden geen excuses heeft gemaakt, maakt klager nog steeds boos.

Het vertrouwen van klager in het instituut kerk is het afgelopen jaar aanzienlijk geschaad. Dit vertrouwen heeft een behoorlijke deuk opgelopen. Klager staat er niet meer onbevangen in. Ook heeft hij moeite met de wijze waarop in zijn algemeenheid het zo pijnlijke onderwerp seksueel misbruik door de kerk wordt opgepakt.

2.3. Klager wil met het indienen van de klacht bereiken dat de waarheid boven komt; hij wenst erkenning van hetgeen hem is overkomen en genoegdoening.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[Naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht) heeft in zijn reactie vermeld dat hij na een gesprek met klager op 31 mei 2010 heeft geprobeerd te weten te komen of er in archieven sporen te vinden die verwijzen naar de gebeurtenissen betreffende klager en aangeklaagde. Deze zoektocht was niet alleen in het belang van klager. Ook de klacht met zaaknummer 2010-T246 werd daarbij onderzocht.

Door de gegevens die uit het archiefonderzoek naar boven zijn gekomen wordt de aannemelijkheid van de klacht versterkt. Al is er uit het archiefonderzoek niet concreet iets aan te wijzen over de gebeurtenissen of over gesprekken inzake de klacht, toch zijn er voldoende aanwijzingen / vermoedens te vinden waaruit conclusies in de richting van misdragingen van aangeklaagde jegens minderjarigen getrokken kunnen worden.

Uit het feit dat klager niet alleen staat in zijn klacht tegen aangeklaagde en uit de indirecte aanwijzingen uit het archiefonderzoek kan de conclusie worden getrokken dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik jegens minderjarigen.

De Congregatie acht het misbruik jegens aangeklaagde zeer verwerpelijk, aangenomen dat het misbruik door aangeklaagde is gepleegd, en biedt daarvoor dan ook haar oprechte excuses aan. Indien de toenmalige leiding van de Congregatie heeft geweten of in alle redelijkheid had behoren te weten dat deze misstanden hebben plaatsgevonden en de Congregatie tekort is geschoten in het voorkomen van dit onrecht of verzuimd heeft hiertegen gepaste maatregel te nemen, wil de Congregatie daarvoor eveneens haar oprechte excuses aanbieden. Dat in het verleden nooit echt aandacht is geweest voor het leed van slachtoffers van seksueel misbruik spijt de Congregatie eveneens. Met de wetenschap van nu is men zich zeer bewust geworden van de enorme impact die misbruik van jonge kinderen op latere leeftijd heeft. De Congregatie wil dan ook de pijn en het leed dat klager is aangedaan erkennen.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidsituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer 52 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager in zijn klacht heeft beschreven hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de klacht met zaaknummer 2010-T246 waarin eveneens over soortgelijk seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd. Verder komen uit het archiefonderzoek aanwijzingen naar voren van misdragingen door aangeklaagde richting minderjarigen die in onderling verband en samenhang bezien de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde ondersteunen.

Klager duidt het misbruik als verkrachting. Het is de Klachtencommissie bekend dat tongzoenen, nu hier sprake is van seksueel binnendingen van het lichaam, in de strafrechtelijke jurisprudentie ook valt onder de kwalificatie verkrachting.

- 4.3. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik 15 à 16 jaar oud. Aangeklaagde was de groepsleider op het juvenaat. Klager had een goede band met aangeklaagde. Hij vertrouwde aangeklaagde.
- 4.4. Gelet op het feit aangeklaagde niet meer in leven is, kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Provinciaal Overste [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart (Fraters van Utrecht) de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor (verdere) vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 13 april 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 aan de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.